

R e s p u b l i c a

Novoří Luděk P a c h m a n.

Připravila rozhlasová stanice Deutsche Welle.

V politice bývá někdy dobar vedle mocenských zájmů závažným činitelem rozhodování. Stálo by jistě za zvláštní studium zjistit jak poučky dialéktické metody o zákonitosti a progresivním charakteru rozporů ovlivňují některé závažně iracionální jevy v životě dnešní čínské společnosti. Pro každého člověka je jistě nesmírně lákavá představa, že dokáže bez velké námahy získat filosofické znalosti, že je schopen pochopit a vysvětlit všechny přírodní a společenské jevy.

Marxismus byla první filosofie s níž jsem se v životě setkal a to nevybrojen jakými-koliv znalostmi a schopnostmi kritiky. Jak nemá člověk podlehnout onomu opojení z vědění. Když jsem se později začal zajímat o filosofii Tomáše Akvinského hledal jsem nějaký jednoduchý recept. Byl mi doporučen Le Grands. Nevím už nakolika set stránkách se vysvětlují jen základní pojmy Spousta otázek zůstává nezodpovězena a mozek má dojem, že toho ví čím dál tím méně. Při četbě marxistických knížek a brožur, se mi již na začátku zdálo, že vlastně rozumím docela všemu. Je to jakýsi zjednodušený schematizovaný svět.

Lidé si většinou svůj úkol rádi usnadňují. Vezměme si třeba stručné výtahy jímž se v Americe těší i jinde z klasických děl. Stejně tak i dnes pohlédá spousta lidí pokušení naučit se filosofii snadno a rychle. Získat universální recept k odpovězení všech otázek.

Materialismus, jako teorie, způsob výkladu je sám od sebe daleko jednodušší než kterýkoliv jiný filosofický směr. Je velice snadné chtít věřit jen svým očím. Trochu filosofie, povrchní pohled na problémy, pohled postrádající hlubšího zamyšlení o podstatě a příčinách jevů vede dříve mnoho lidí k materialismu. Právě materialismus poloviny XIX. stol. a tím je v podstatě dodnes v podstatě neobyčejně příznivé podmínky. Přece jen od období naprostého primitivismu, kdy byla myšlenka označována za sekreci mozku, ale nedostal se ještě do hlubokých rozporů vyplývajících z moderních nesmírně komplikovaných názorů na hmotu a vesmír, které ovládly pole teoretické fyziky teprve od počátku tohoto století.

Marxistické filosofie se v podstatě odmítka těmito změnami zabývat. Nemohou definovat a nebo jen přibližně určit pojem hmoty, vedla Einsteinova k vyhraněnému idealistickému názoru. Vladimír Iljič Lenin naproti tomu odstranil všechny pochyby geniálně jednoduchým tvrzením, že hmota je objektivní realita nezávislá na našem vědomí. Prý o nic víc, ale také o nic méně. Koho může taková definice vlastně uspokojit? Co všechno se dá pod ní zahrnout. Kromě několika subjektivních idealistů je pro všechny ostatní i pojem Boha nezávislý na našem vědomí. Při každém sporu jde přece o definování o vyjasnění pojmu. Divím se, že někteří horoucí křesťané hlásající spojení s marxisty se s nimi ještě nedohodli na tomto prostém a bezbolestném odstranění rozporů mezi vírou a atheismem.

Jedna z myšlenek se nikdy nedá natrvalo potlačit ať prostředky k tomu užité byly sebebrutálnější a pokrytecká argumentace sebe-rafinovanější. Podle Engelse je svoboda poznávací nutnost. Existují prý neproměnné zákony společenského vývoje, přírody i společnosti. Samozřejmě jde o zákonitost věčně se pohybující hmoty. Jen ten je svobodný, kdo tyto zákony pozná a uzná, kdo se jim podřídí a jedná podle nich. Této definici jsem nikdy nerozuměl. Svoboda přece předpokládá možnost alternativy v rozhodování, v jednání, uplatnění osobního přesvědčení a vlastních vůle člověka. V systému v němž jsem žil a který jsme tak dlouhou dobu podporovali dostal tedy i tak vznešený pojem jako je svoboda úplně nový smysl. Samozvaná avantgarda dělnické třídy, ona nejvíce osvícenější a nejvíce brutálnější elite dosavadní historie stanovila svévolně vlastní zákony společenského vývoje, nikdy je nedokázala v teorii ani v praxi. Přesto je za použití brutálního násilí učinila závazným pro celou společnost. Kdo podle nich jedná směřuje prý k nejvyšší lidské svobodě, kdo se jim protiví, podle Engelse stejně svoboden není a proto si ani nejmenší svobodu nezaslouží. Persekuce je tak logickou a zákonitou součástí systému. Neznamená v kategorii svobody nic anachronického. Pod hesly sociálních přeměn, osvobození celých tříd, zlomení minulosti se prok-

klamuje požadavek zřeknutí se svobody prý dočasně onoho podle pana asistenta z Bochumu abstraktního a bezobsažného pojmu.

Z ~~xxxxx~~ oněch 3.900 lidí, kteří byli v Československu odsouzeni v politických procesech v letech 1969-72 se obrovská většina provinila tím, že vyjádřila svůj názor, dala přednost hlasu svého svědomí před údajnou zákonitostí společenského vývoje. Jenomže právě v evropské civilizaci má už od dob řecké filosofie myšlenka lidských práv a osobní svobody jednotlivého člověka své dominantní postavení. Na rozdíl od četných civilizací Východu, kde se pojem svoboda chápal jako výsada celého kmene vedeného tím t.zv. oligarchou je v západní civilizaci svoboda nezadatelným právem individua. Národy patřící do Evropy se přes usilovnou a celá desetiletí trvající práci obrovského aparátu politruků a propagandistů něchtějí tohoto smyslu západní svobody vzdát. Májí ho nejen intelektuálové, ale i prostí lidé. V národech se vytvářejí až nepochopitelným způsobem obranné látky proti infekci převýchovy.

V červnu 1953 vykročili dělníci rozděleného Berlína proti tankům. Vříjnu 1956 svrhlo Maďarsko na několik dní nenáviděný systém, v téže době revoltovalo Polsko a jeho revolta se opakovala znovu na podzim 1970. O rok později položili v Litvě mladí lidé své životy na ~~střích~~ hořících hranicích nejen za svobodu země ale i za svou víru.

Moje země je už po celé tisíciletí nezrušitelnými svazky křesťanské civilizace spjata se Západem. Pokus o zlomení těchto pout musel být právě proto na rozdání 40. a 50. let tak necivilizovaný a krutě barberský. Proto, ale byla naše revolta proti nesvobodě tak dalekosáhlá, ve svých metodách nesmírně humánní. V těch několika měsících v nichž jsme byli nadšeni, zanechalo v naší historii nesmazatelnou stopu, ale ani pád této naděje nebude jednou ve svých historických souvislostech hodnocen jako tragédie spíš jako doba uvědomování a duchovní proměny.

Lotory letadel, která v srpnové noci přistávala na ruzyňském letišti mne probudila z poslední iluze. Hned v první chvíli mne napadla myšlenka, že nyní definitivně a neodvolatelně nadešla chvíle zkoušky, že v této hodině pravdy se nějak nemohu vyhnout splnění toho co jsem před léty především sám sobě slíbil.

Nebylo možné zůstat stranou po oněch téměř 25 letech nesmyslné víry a neomluvitelných iluzí. Ráno 21. srpna jsem se vrátil do politického života naplno a děkuji Bohu, že jsem se bez váhání postavil na ztracenou stranu barikády. I to byl dar a nikoliv ~~xy~~ myšlenka chladného uvežování na kterou nebyl čas ani vhodná doba. Toto rozhodnutí mě za několik měsíců dovedlo k nejtěžším chvílím a k největšímu štěstí mého života. ~~xx~~

Bůh existuje, potkal jsem Ho. Tak nazval André F r o z á r svou knížku, která se mi teprve před krátkým časem dostala do ruky. Mohu jeho slova potvrdit. Potkal jsem Boha dvakrát. Poprvé to byl zážitek letmý a v mé pošetilosti a lhostejnosti jsem hned neuvěřil. Připarvil jsem se tím o štěstí. Krozár poznal pravdu ve svých 20 letech. Mně bylo jen o 4 roky víc. Byl by to zřejmě jiný život, méně okázalý, možná i žití v chudobě a pronásledování. Ale určitě vnitřně šťastný a plodný. Jistota poznání mě již tehdy mohla uchránit spousty omylů a vnitřních zápasů po plných 20 let bezcílné cesty životem. Na místo toho jsem se dostal k podivnému stavu mezi vírou a nevírou a bylo potřebí ještě mnohem větší dávky milosti k tomu, abych už ani nemohl nevěřit. Často mne zneklidňuje myšlenka na to, že jen víra může být zásluhou a vědění jen přiznáním reality. Moudří lidé mne přesvědčují o tom, že tato myšlenka je pošetilá, hříšná. Podle nich nebudeme sami posuzovat své zásluhy ani jejich nedostatky. I víra v raném mládí je především jinou formou poskytnuté milosti. Hodnotí formu či rozsah poskytnuté milosti a podle toho být spokojen či nespokojen se svými jednotlivými činy to není naše právo ani náš úkol. Hlubění nad zameškanou příležitostí musí člověka přivést k duševnímu marasmu, bránit mu v aktivitě. Nevím už kde jsem před 2 či 3 lety četl, že základem křesťanského odpouštění není lítost ale pokání. To je sice nesmírně obtížné ale míří na rozdíl od lítosti hloub do budoucnosti. Tím představuje cíl a nikoliv neplodné hltubání.

V létě 1973 jsem poprvé navštívil římské katakomby a právě v nich jsem si připoměl, že křesťanství už na počátku své existence svou schopnost čelit sebebrutálnějšímu pronásledování. Persekuce jej může jen znevnit. Jediným skutečným nebezpečím je lhostejnost. Přílišný ohled na světské postavení a statky a s tím spojený ústup od mravních zásad jež vede k nebezpečným kompromisům ve věcech víry a svědomí.

Ti kdo stále operují skresleným výkladem Kristových slov: "Dej císaři co je císařovo", při čemž si vůbec nekladou otázku zda znásilnění svědomí vůbec patří mezi císařova práva. Ti kdo bezostyšně hovoří o úkolech církve při výsta-

ante a komunismu a socialismu by neměli zapomínat, že vedle práv císařových se ta
je v Písmu hovoří o jednom strašlivém nebezpečí věku, který už možná nastal:

"Kdo se bude klanět šelmě a jejímu obrazu bude pít z vína Božího hněvu
které je smíšeno nezředené v kalichu jeho hněvu a bude trápen ohněm a sírou."

V politice bývá dogma vedle mocenských zájmů rozhodujícím činitelem rozh
dování. Stálo by jistě za zvláštní studium zjistit jak poučky, dialektické meto
dy "o zákonitosti a progresivním charakteru rozporů" ovlivňují některé zdánliv
irracionální jevy v životě dnešní čínské společnosti.

To byl úryvek z knihy Ludka Pachmana "Boha nelze zatratit", která vyjde
dohledné době v nakladatelství Herder ve Freiburgu.

Bez komentáře.

Uveřejňujeme výňatky z článku členky sekretariátu předsednictva ÚV SČSP
poslankyně L. Klenhové - Besserové uveřejněném v časopise "Praha Moskva" v čís.
8/1953 : Jak bude organizován letošní měsíc československo-sovětského přátelst
ví.

Jak půjdou akce audálosti této veliké akce za sebou v časovém pořadí?

Oslnavy 36. výročí Velké říjnové socialistické revoluce začnou velkou m
nifestací pražského lidu dne 6. listopadu v 16 hodin na Staroměstském náměstí.
Večer pak bude slavnostní představení "Ljubov Jarové" v Národním divadle.

Ještě před 7. listopadem očekáváme příjezd drahých sovětských hostů.

Manifestační projev na Staroměstském náměstí bude zakončen jako minulé l
ta přečtením poselství pražského lidu - lidu sovětské země. Štafetu přenesou prv
štafeta sportovců v čele se soudruhy Zátopkem a Bosákovou a tak bude zahájena
veliká akce tradiční Štafeta přátelství a míru.

Velikou pozornost letošního roku v Měsíci československo-sovětského přát
lství věnujeme přípravě a provádění přednáškové kampaně. Ke zpopularizování je
dnostlivých sovětských pracovních metod jsou vydány přednášky na př. o pracovní
metodě Kolesova, Malininové, Lunina, přednáška o zkušenostech sovětských mistr
a jiné.

Zvláštní pozornost bude věnována knihám s kterými se bude v Měsíci přáte
lství pracovat a pořádat o jejich obsahu besedy. Jsou to knihy Marja, První tý
den, Žatva, Mám vychoval Stalin a Igišovovi "Havíři".

Zvláštností Měsíce přátelství bude v Praze celý měsíc akcí v domě u Hybe
nů. Návštěvy budou organizovány z jednotlivých pražských okresů. Vedle všech a
cí bude v prvním patře otevřen vzorný obchod, kde si budou moci účastníci předn
šek pochutnat na různých sovětských i našich lehůdkách, které jsou dokladem st
le větší péče, jež je v Sovětském svazu i u nás věnována osobní spotřebě občan
stva.

Kromě toho, na základě nedávno podepsané smlouvy se sovětským radiokomit
tem, budou přímým přenosem z Moskvy vysílány písně, hudba, recitace na požádání
Proto již dnes organizujeme požadavky skupiny, pracovních kolektivů, odboček SČSP
jednotlivých pracovníků z průmyslu i zemědělství jakou píseň nebo hudební kus
a nebo snad recitaci by chtěli naši přátelé slyšet přímo z Moskvy. Tím nám naš
sovětští přátelé dávají možnost, aby si naši pracující objednali hudbu Čajkovs
kého, Musorgského anebo nějakou z překrásných sovětských nebo ruských národních
písní.